

Nr 11**Utrikesutskottets betänkande med anledning av motion om uppsägning av avtalen med EG, m. m.****Motionen**

I motionen 1974:1275: av herr Hermansson m. fl. (vpk) föreslås

”att riksdagen beslutar

A. i första hand

1. att säga upp avtalet mellan Sverige och Europeiska ekonomiska gemenskapen enligt detta avtals artikel 34,

2. att säga upp avtalet mellan Sverige å ena sidan samt Europeiska kol- och stålgemenskapens medlemsstater och Europeiska kol- och stålgemenskapen å andra sidan enligt detta avtals artikel 31,

3. att hos regeringen hemställa om inledande av förhandlingar med EG syftande till ett handelsavtal som enbart behandlar handelsfrågor och som icke kan utvecklas till andra områden.

B. i andra hand, därest yrkandena under A icke skulle vinna riksdagens bifall, att hos regeringen hemställa att denna ger sina representanter i den blandade kommitté, som har att administrera avtalet mellan Sverige och EEC, direktiv att icke ta initiativ till att försöka vidga samarbetet mellan Sverige och EEC.”

Utskottet

Sveriges avtal med EEC* trädde i kraft den 1 januari 1973, medan CECA-avtalet trädde i kraft den 1 januari 1974. Tullavvecklingen på EEC- och CECA-varor kunde ändå inledas samtidigt – den 1 april 1973.

Utrikesutskottet har erfarit att frihandelsavtalen i allt väsentligt har fungerat väl.

EG:s andel av den svenska utrikeshandeln har inte hittills förändrats under avtalens giltighetstid.

Ansträngningarna att åstadkomma en smidig inkörningsperiod har gynnats av de goda konjunkturerna som rått i Västeuropa under 1973. Det är dock osäkert hur den monetära oron och inflationen i oljekrisens spår kan komma att påverka utvecklingen och tillämpningen av frihandelsavtalen framöver. Det kan erinras om att bl. a. Italien och Danmark infört import- eller konsumtionsdämpande åtgärder.

* Förkortningen EG används som samlande beteckning på de tre gemenskaperna, nämligen Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEC), Europeiska kol- och stålgemenskapen (CECA) och Europeiska atomenergigemenskapen (EURATOM).

De två första tullavtrappningarna om sammanlagt 40 % av bastullarna har genomförts. Trots ett flertal överskridanden av de indikativa kvantitetsramarna har ännu inte några förhöjda tullar uttagits.

Det samarbetsorgan – den blandade kommittén – som har till uppgift att administrera avtalet, har hållit tre möten, senast i juni 1974. Kommittén har hittills fattat 13 beslut, varav alla utom två avser förenklingar och justeringar av avtalets ursprungsregler, dvs. de bestämmelser som avgör om produkter skall anses ha ursprung i EG eller i Sverige, vilket är en förutsättning för att de skall komma i åtnjutande av avtalets tullförmåner. Även om vissa svårigheter förelåg i inledningsskedet har ursprungssystemet i stort sett kunnat tillämpas friktionsfritt. Det kvarstår dock en del problem som kan komma att accentueras ju längre tullavvecklingen fortsätter. Bl. a. med tanke härpå förbereder Sverige tillsammans med de övriga EFTA-länderna en allmän översyn av ursprungsreglerna. Man räknar med att kunna presentera förslag härom för EG. Med tanke på den allmänna översynen har i Sverige gjorts en omfattande utredning, bl. a. på basis av en enkät till ett stort antal exportörer och importörer.

Efter överläggningar i den blandade kommittén har Sverige och EG kommit överens om vissa väsentliga justeringar av EG:s definitioner för olika papperssorter. För Sverige betydelsefulla höjningar av de indikativa kvantitetsramarna för visst specialstål har likaså uppnåtts.

Till frågor som ännu inte kunnat lösas hör främst ett svenskt önskemål att inkludera ytterligare livsmedelsindustriprodukter i frihandeln.

Jordbruksprodukter omfattas inte av avtalet. Under återopande av artikel 15 – som föreskriver att parterna skall främja en harmonisk utveckling av handeln även på detta område – har Sverige i den blandade kommittén tagit upp hithörande frågor.

I motionen 1275 erinras om de argument som från motionärernas sida framfördes i samband med riksdagens behandling av propositionen 1972:135 angående avtal med de europeiska gemenskaperna m. m. Motionärerna motsätter sig en utvidgning av samarbetet med EG och upprepar sin tidigare framförda mening att EG-avtalet är ett första steg in i EG.

Frågan om EG-avtalets utvecklingsbarhet var en viktig fråga i samband med riksdagens behandling av propositionen 1972:135. Utrikesutskottet noterade i sitt betänkande (UU 1972:20) att regeringen i samband med avtalets undertecknande hade förklarat att den var angelägen att begagna sig av de möjligheter som fanns att under bevarande av den svenska neutralitetspolitiken stärka förbindelserna med EEC.

I propositionen framhölls särskilt Sveriges intresse av ett samarbete om avveckling av tekniska handelshinder, om offentlig upphandling samt om energipolitik, energiförsörjning, transportpolitik, miljövård, forskning och teknisk utveckling.

Det underströks i propositionen att avtalsparterna bevarade oinskränt

frihet att i de olika frågor som kunde bli aktuella för samarbetet ta ställning till om, hur långt och i vilken form man var beredd att samarbeta. Varje beslut om en utvidgning av samarbetet måste enligt artikel 32 godkännas i vederbörlig konstitutionell ordning.

Beträffande utvecklingen av samarbetet med EG utanför frihandelsavtalets ram har utskottet erfarit följande.

Vid möten med den blandade kommittén har från svensk sida framförts önskemål om att så snart förutsättningarna härför föreligger inleda ett närmare samarbete med EG i fråga om icke-tariffära handelshinder och offentlig upphandling. Något samarbete på dessa områden har ännu inte kommit till stånd, delvis beroende på att någon utveckling inte heller har skett inom EG internt. I fråga om offentlig upphandling har den svenska industrin för övrigt inte hittills varit direkt diskriminerad i förhållande till EG-ländernas egna industrier.

Som lämpliga områden där ömsesidig information och ett eventuellt framtida samarbete kunde vara av betydelse har också nämnts miljövärd och transportpolitik. På miljövärdområdet väntas inom kort kontakter komma att upptas mellan Sverige och EG för att utbyta information om det arbete som pågår inom gemenskapen och de åtgärder som vidtagits i Sverige.

Mellan Sverige och Europeiska kol- och stålgemenskapen har det förekommit diskussioner rörande bl. a. forskning, miljövärd, utbildning av arbetsledare, konjunkturutveckling och investeringar.

Sedan 1969 deltar Sverige i ett mellanstatligt europeiskt vetenskapligt och tekniskt samarbete (COST), omfattande de nio EG-länderna och tio icke-medlemsländer. Bland de resultat som detta arbete avsatt märks upprättande av ett europeiskt centrum för medellånga väderprognoser. Inom COST har vidare diskuterats projekt avseende telebehovsprognos, elektronisk vägtrafikstyrning, meteorologiska instrument, ett oceanografiskt bojnät, ett europeiskt dataprogrambibliotek samt forskning om supraljud. Sverige har föreslagit att livsmedelsteknologi skall tas upp som ett samlingsområde i COST.

Sverige har vidare begärt att bli anslutet till ett fusionsforskningsprogram som utförs inom Euratom.

Vid gränspassage mellan Sverige och EG har trafikförsäkringskontrollen (det s. k. gröna kortet) numera kunnat avskaffas. Detta har samband med tillkomsten av ett större europeiskt trafikförsäkringsområde, omfattande de nordiska länderna (utom Island), EG (utom Frankrike), Schweiz, Österrike samt bl. a. vissa östeuropeiska stater.

Utskottet konstaterar att det pågående samarbetet mellan Sverige och EG liksom förhandlingarna om en utvidgning av detta samarbete bedrivs i enlighet med den av riksdagen godkända propositionen 1972:135.

I samband med behandlingen av denna proposition anslöt sig riksdagen bl. a. till följande sammanfattande bedömning i utrikesutskottets betänkande (UU 1972:20):

Utskottet delar liksom näringsutskottet den uppfattning som framförts av departementschefen angående EEC-avtalets konsekvenser för svenskt näringsliv. Som departementschefen uttalat, innebär avtalen stora fördelar för svensk ekonomi, och de bör positivt påverka utvecklingen av produktion och sysselsättning. I ett längre perspektiv får de ses som bas för Sveriges ekonomiska samarbete med Västeuropa och som ett led i strävandena att uppnå en mera omfattande frigörelse av världshandeln.

Utskottet kan inte finna att några omständigheter tillkommit som nu skulle föranleda en annan bedömning av Sveriges förbindelser med EG.

Av dessa skäl avstyrks motionen 1275.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1974:1275.

Stockholm den 26 november 1974

På utrikesutskottets vägnar

ARNE GEIJER

Närvarande: herr Arne Geijer i Stockholm (s), fru tredje vice talmannen Nettelbrandt (fp), herr förste vice talmannen Bengtson i Jönköping (c), herrar Hernelius (m), Antonsson (c), Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Turesson (m), Göransson (s), Hellström (s), Åberg (fp), Ericson i Örebro (s), Nilsson i Stockholm (s) och Sundman (c).